

Ompu terapiassa

Lunta on reiteen saakka. Puutarha peitelty paksulla täkillä. Aamuyön hämärissä nälkäinen rusakko (*Lepus europaeus*) pomppii jättäen jälkeensä painaumat vieterikoivistaan. Etutassu, etutassu, sievässä jonossa. Takatassu, takatassu, somasti vierekkäin. Jälkijono johtaa suoraan hedelmätarhaani. Metrinen hanki kantaa rusakkoa ja se ylettyy helposti nakertamaan omenapuun (*Malus domestica*) herkkää kuorta. Terävät hampaat iskevät oksien mehevään nilaosaan ja vain kalpea kuu todistaa ristiturvan jäytämistä. En minä voi sitä moittia. Pakkanen on sukeltanut alle viiteentoista ja nälkä kaihertaa jänöpolon suolissa. Olosuhteiden uhri, niin kuin me kaikki. Seuraavana yönä se tuo kaverinsakin, loppuviikosta pihalla temmeltää jo rusakkotokka. Aamuisin seuraan huolestuneena papanoiden kerääntymistä omenapuiden alle.

Lopulta Auringon kohtisuora zeniittiasema hipsii pohjoiselle pallonpuoliskolle, päivä päiväältä lähemmäs Kravun kääntöpiiriä. Lunta on enää pohkeeseen saakka ja pääsen tarkastamaan tuhoja. Sitä toista, joka tekee liian happamia talviomenoita, ei tietenkään ole järsitty. Toisessa, makeassa kaneliomenapuussa, on laajat vauriot. Mikä siinä on, että aina kaikki tapahtuu juuri sille? Haavoitettu kasvi alkaa tuottaa oksylipiiniä, sitä samaa ainetta, jolta vastaleikattu ruoho tuoksuu. Se on kasvin hätähuuto: "Apua, minua syödään!" Ikään kuin joku tai jokin voisi sen pelastaa, ruohonleikkurilta tai hampailta.

Tutkin puun haavat, piirrän sormella vaaleita hampaanjälkiä pitkin. Päätän, mitkä kohdat on amputoitava kokonaan. Naps, naps. Terävät oksasakset purevat helposti hoikkiin oksiin. Yritän niivittää liian paksua haaraa, mutta puhti loppuu kesken. Etsin autotallin kaaoksesta ruosteisen, tylsän sahan. Leikkaus on suoritettava nopeasti loppuun, ettei potilas kärsi enempää.

Sitten aloitan ratkaisukeskeisen lyhytterapian: levitän haavakohtiin hedelmäpuiden haavanhoitoainetta, joka ehkäisee lahottajasienen tunkeutumista puuhun. Pullossa sanotaan: "Jos rungossa on edes vähän ehjää pintaa, toivoa sen korjaantumisesta ja puun toipumisesta on." Olen tyytyväinen lopputulokseen, oksantygät ovat kauttaaltaan vihreänruskean mönjän peitossa, paljas puuaines ei enää loista mistään. Takaraivossa jäytää, oliko terapiani tarpeeksi oikea-aikaista ja vaikuttavaa.

Yöllä liu'utan näytön kirkkauden ihan himmeälle, ettei vieressä herättäisi. Luen netistä salaa sillastuksesta. Sillastus voi pelastaa puun. Sen avulla rakennetaan uusi reitti

yhteyttämistuotteille puun latvuksesta juuristoon. Voisiko minutkin sillastaa? Jos olosuhteet ovat nakertaneet kuoren olemattomaksi, ei latvustolla ole enää yhteyttä juuriin. Otetaan vain edellisen vuoden verso, viistotaan molemmista päistä ja lyödään pienillä nauloille kiinni runkoon. Hyvällä onnella nesteet alkavat virrata verson kautta ja puu pelastuu pystyyn kuivumiselta.

Sininen valo huijasi taas melatoniinia. Hörpin väsyneenä aamukahvia ja katson, kuinka versoni juoksevat pitkin pihaa. Toinen hakkaa jäätä jalkapallomaalin edestä, toinen virittää esterataa kepparille. Päätän ottaa ne illalla kainaloon, naulata pienillä nauloilla kiinni runkoon. Naps, naps. Sitten tunnustelen, miten asiat alkavat virrata varpaista latvaan.

Viimeistään kevätpäiväntasauksena saapuvat taimikuvastot. Valolle herkät gangliosolut nappaavat tehokkaasti silmiin osuvia fotoneita verkkokalvolle. Saavat pirulaiset käyttäytymään huikentelevasti, ajattelemaan levottomia. Tekee mieli hommata uusia: 'Gyllenkrokin Astrakaani', 'Syysjuovikas' tai 'Valkea Nalif'. Päärynätkin himottavat, mutta olen onneksi niiden menestymisvyöhykkeen pohjoispuolella. Sitä paitsi mikä minä olen ottamaan uusia vastuulleni, kun en tahdo saada pidettyä edellisiäkään hengissä.

Kaikki käpälänjäljet ovat sulaneet ja routa antautuu. Käyn kuuntelemassa, kuinka juuripaine ja haihdutusimu vetävät puun nesteet liikkeelle. Mikroskooppisen pienet putkilot aivan puunkuoren alla ryystävät vettä pitkin kulauksin kohti pullakoita silmuja. Pahimmassa kohdassa toinen päähaara on kaluttu melkein ympäri. Painan korvan karheaa runkoa vasten ja yritän kuunnella, pääseekö neste nousemaan sen ohuen kannaksen kautta, jonka rusakko jätti. Voin enää tehdä vain sen, minkä jokainen rakastava vanhempi tekee; kevätlannoitus ja perusteellinen kalkitus, minun tehtäväni tarjota kunnon eväät.

Kaikki oksat ovat, kaikesta huolimatta, täynnä pinkeitä nappuja. Emit ja heteet nukkuvat vielä turvassa verholehtien alla. Mitä siitäkin sitten tulee, kun kukat kohta aukeavat ja siitepöly alkaa epätoivoisesti pyrkimään emiin? Katson illalla huolestuneena lämpömittaria, nyt ei saisi enää kiristyä. Mutta niin siinä käy; yöllä on ollut pari astetta pakkasta ja hentojen alkujen perusturvallisuus on järkkynyt. Kaikki eivät koskaan puhkea kukkaan. Äitiys on niin helvetin vaikeaa. Yksikin moka ja jälkikasvu menee tärviölle.

Onneksi suurin osa nupuista selvisi vaikeasta lapsuudestaan. Puu on nyt hennon vaaleanpunainen pilvi ja ihmisenäkin haistaa ne eteeriset öljyt, joiden on tarkoitus houkutella kimalaisia pölyttämään. Kukinta on nopea ja kiihkeä, kuin puberteetin pahin vaihe. Täynnä hajuja ja pörinää, ominaista suvunjatkamiskyvyn alkaminen. Geenejä pitää

päästä jakamaan, se on ainoa liikkeellepaneva voima. Tavallisesti pahin into menee nopeasti ohi.

Mutta kun katson tarkkaan, oireita on jo. Ei tässä mitään lääkäriä tarvita, voin tehdä google-diagnoosin. Minulla on ne kaikki: Käpristyneet lehdet kertovat voimakkaasta omenakempisaastunnasta (*Cacopsylla mali*). Tuppilohome (*Fusarium*) tunkeutuu jo hyvin varhaisessa vaiheessa siemenkotaan. Omenan maku on pistävän kitkerä, eikä tautia voi torjua. Hedelmäpuupunkin (*Panonychus ulmi*) munat ovat niin pieniä, että niiden havaitsemiseen tarvitaan suurennuslasi. Ilmankos en ole vielä nähnyt niitä. Punkki rasittaa imennällään niin paljon, että hedelmät jäävät pieniksi ja varisevat ennen aikoja. Lustokuoriainen (*Xyleborus dispar*) on pahin kaikista: Keväällä kuoriaisnaaraat kaivautuvat runkoon munimaan ja samalla levittävät sientä, joka tukkii johtosolukot. Vedensaanti tyrehtyy, puu kuihtuu silmissä. Tällaiset yksilöt on hävitettävä polttamalla. Polttamalla? Pitääkö minun polttaa toinen, että voin pelastaa toisen?

Päivät ovat alkaneet selvästi lyhentyä, kun omenani muuttuvat sopivan pyöreiksi. Melkein valmiita jo, mutta ei ihan vielä poimittavissa. Hedelmät tuottavat etyleeniä, säätävät kypsymiseen ja ikääntymiseen liittyviä prosesseja. Kohta omppu on täydellinen haukattavaksi. Sivelen varovasti yhden napakkaa pintaa ja mietin rusakon aiheuttamaa traumaa. Mahtoiko lyhytterapian toimia? Keskusteltiin asiasta varmasti tarpeeksi? Puhuttiin tunteista vai sivuutettiin tarpeet? Se, mikä ei tule yhdessä jaetuksi, tulee jonkun kannettavaksi, taakkasiirtymäksi. Mitä, jos puuäidin traumat ovat siirtyneet sen ujosti punoittaviin lapsiin? Katson puuta kauempaa; taakkaa ainakin on, onkohan siirtymää? En sitten tehnyt keväällä sillastusta, luotin haavanhoitoaineterapiaan. Ihan helvetin vaikeita valintoja.

No niin, kiva nyt sitten. Lehdessä oli juttu siitä, miten lapsi tarvitseekin stressiä. Ei katsos kehity resistenssi, jos ei saa koskaan kokea pettymyksiä. Minä kun supsuttelin haavanhoitoaineeni kanssa ja luulin olevani joku vuoden äiti. Uusimpien tutkimusten mukaan asioiden jauhaminen ja jakaminen voivat päinvastoin lujittaa traumaattista muistoa. Pitäisi mielummin yrittää kiinnittää huomio johonkin aivan muuhun. Kuulostaa ihan kasarilta. Ei haittaa. Ei tarvitse itkeä. Unohda koko juttu. Kyllä joskus tarvitsee ja kyllä haittaa. En aio unohtaa.

Versot aloittavat syyslukukauden uusissa lenkkareissa ja repuissa. Minä vilkutan koulutaksille ja rusautan hampaani jännittyneen omena: ei maistu pistävän kitkerälle, ei maistu taakkasiirtymälle. Maistuu aavistukselle tulevasta. Kohta zeniitti on jo Kauriin

kääntöpiirillä ja lämpö vain hailukka muisto. Kunpa voisin säilöä tämän hetken, kun lapseni ovat juuri sopivan rapsakoita. Valokuvat ovat kellariin unohtunutta omenahilloa. Kun vuosien päästä avaan purkin, voin maistaa kesän, mutta en tuntea sen lämpöä.

Toinen puraisu menee siemenkotaan saakka ja saan suuhuni yhden siemenen. Sylkäisen sen pois, omenan siemenet sisältävät syanidia. Mukillinen niitä voi olla jo kohtalokasta. Katson pientä tummaa siementä kämmenelläni. En oikein tiedä, mihin sen laittaisin; jokaisella kun on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön.

”Puutarhuri”